

عذاب اهل جهنم

روی آن قرار دارد «حجیم» و طبقه روی آن «سعیر» و طبقه بالای آن «هاویه» است که بالاترین طبقات است.^۵

قرآن مجید در مورد دیگر جایگاه منافقین را پائین ترین طبقات جهنم معرفی میکند و میگوید: «إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا».^۶

یعنی منافقان در پست ترین طبقات جهنم جای خواهند داشت و هرگز برای آنها یابوری وجود ندارد.

و در موردی از جایگاه ستمکاران خبر میدهد و میفرماید: «إِنَّا آَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ، نَارًا أَحَاطَ بِهَا نَارُهَا».^۷

یعنی ما برای ستمکاران آتشی که خیمه های آن آنها را دربر گرفته است مهیا کرده ایم.

و نیز میگوید: «وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالشَّعَائِرِ سَعِيرًا إِذَا رَأَوْهُمُ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا نَغِيظًا وَزَجِيرًا وَأَذا أَلْفُوا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُقَرَّبِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ ثُبُورًا لَأَتَدْعُوا بِنُورِهِمْ شُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا كَثِيرًا».^۸

یعنی: ما برای کسانی که معاد و قیامت را قبول ندارند و آن را انکار میکنند آتشی پرالتهاب مهیا ساخته ایم هنگامی که آتش آنها را از دور می بیند آنها فریاد و خروش خستناک آتش را بگوش خود می شنوند و وقتی که آنها با زنجیر بسته شده در مکان تنگی از جهنم افکنده میشوند فریاد اوایلا سر میدهند در این موقع پانها عتاب میشود که امروز نه یک فریاد حسرتبار بلکه فریادها و آه و اوایلاهای بسیاری خواهید کشید.

آیت الله حسن نوری

گمراهان است و برای آن تعداد ۷ در قرار داده شده است که هر دری برای گروه خاصی مقرر گردیده است.

باید در اینجا توجه داشت که منظور از ۷ در همانطور که علامه طباطبائی رضوان الله علیه نیز در تفسیر المیزان^۹ فرموده اند طبقات هفتگانه جهنم است که هر طبقه ای جایگاه گروه مخصوصی است و انواع عذابهای موجود در آن طبقه با اعمال آن گروه ارتباط دارد.

در تفسیر مجمع البیان از حضرت امیر مؤمنان علیه السلام نقل میکند که حضرتش در توضیح این آیه یکدست را در بالای دست دیگرش قرار دادند و فرمودند: جهنم هفت طبقه است که هر طبقه ای از آن در بالای طبقه دیگر قرار داده شده است ولی منازل بهشت در عرض هم یعنی در برابر هم قرار دارند.

سپس افزودند هر طبقه ای از طبقات جهنم نام مخصوصی دارد، و نام پائین ترین طبقات، «جهنم» است^۱ و طبقه ای که در روی آن قرار دارد «لظی» است و طبقه بالای آن «حظقه» و طبقه بالای آن «سفر» و طبقه ای که در

«نَبِيٌّ عِبَادِي آتَى أَنَا الْعُقُورَ الرَّحِيمَ وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ».^۱

خداوند متعال دو مطلب را با تاکیدانی که ملاحظه میکنید در این دو آیه که خطاب به حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وآله میباشد تذکر داده است:

۱ - بندگان من خبر بده که من بخشاینده و مهربانم یعنی همه باید به رحمت من امیدوار باشند و در مسیر زندگی خود در راه از دست ندادن شایستگی فطری و کسب شایستگی بیشتر گام بردارند تا از این رحمت فراگیر محروم نگردند.

۲ - عذاب من عذاب دردناکی است یعنی هیچکس نباید عذاب مرا حقیر بشمارد و از اینکه در ورطه عذاب بیفتد ایمن باشد (مگر افرادی که خداوند به آنها ایمنی بخشیده است).

از این دو آیه بعنوان مطلع سخن استفاده میکنیم و وارد بحث شده مطالب خود را که در بیان انواع عذابهای جسمانی اهل جهنم است تعقیب مینماییم.

در مقاله پیش انواع غذاها و آشامیدنیهای جهنمیان را مورد تذکر قرار دادیم اکنون در یاره سومین و چهارمین عذاب:

۳ - منازل و ساکن اهل جهنم **نَعْنَعًا** خداوند در این مورد میفرماید: «وَأَنَّ جَهَنَّمَ لَسَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ».^۱

یعنی جهنم وعده گاه همه گناهکاران و

حضرت امیر مؤمنان علیه السلام میفرماید:

«افْرَأَيْتُمْ حَزَنَ أَخِيكُمْ مِنَ الشَّوْكِةِ نُصِيْبُهُ وَالْعَتْرَةَ تُدْمِيهِ وَالرِّفْضَاءَ تُحْرِقُهُ فَكَيْفَ إِذَا كَانَ يَتَّقِنَ طَائِفَتَيْنِ مِنْ نَارِ صُجُوعِ حَجَرٍ وَفَرَيْنِ شَيْطَانٍ».

آیا دیده‌اید که یکی از شما هنگامی که خاری ببدن او فرو میرود یا از یک قطره خونی که در موقع لغزیدن از بدن او خارج میشود یا از یک ریگ گرم که پای او را میسوزاند چگونه بی تاب و اظهار درد میکند؟ پس چه حالتی خواهد داشت هرگاه میان دو طبقه از آتش قرار گرفته همخوابه او سنگ سوزان و همنشینش شیطان باشد!

۴- لباسهای جهنمیان

یکی دیگر از عذابها جسمانی اهل جهنم لباسهای مخصوصی است که بر اندام آنها پوشانده میشود قرآن مجید در این رابطه میگوید «فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِعَتْ لَهُمْ نِيَابٌ مِنْ نَارٍ»^{۱۰} برای کافران در جهنم لباس هائی از آتش بریده شده است.

و در مورد دیگر میفرماید: «وَتَرَى الْمُخْرَمِينَ يَوْمَئِذٍ مُقْرَنِينَ فِي الْأَضْفَادِ سَرَابِلُهُمْ مِنْ فِطْرَانٍ وَتَغَشَى وَجُوهَهُمُ النَّارُ يَخْرِي اللَّهُ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ»^{۱۱}.

یعنی در آنروز بدکاران را زیر زنجیر قهر

الهی که چند نفر با هم به یک زنجیر کشیده شده‌اند مشاهده خواهی کرد و خواهی دید که پیراهنهای از «قطران» که مایعی است سیاه و بسیار بدبو که بر بدن اهل جهنم مالیده میشود و غلظت آن بحدی است که مانند پیراهن بدن آنها را فرا گرفته است. بر تن دارند و چهره‌های آنها در زیر شعله‌های متراکم آتش پنهان است و این موضوع بر این اصل است که خداوند هر کسی را به کیفر کردارش برساند که خداوند یا سرعت به حساب خلق خواهد رسید و در رابطه با لباس جهنمیان حضرت باقر علیه السلام فرمودند هفتاد جامه از آتش با اهل جهنم پوشانده میشود^{۱۲} و شاید عبارت هفتاد کنایه از لباسهای متعدد باشد.

و حضرت امیر مؤمنان علیه السلام میفرماید: «وَأَمَّا أَهْلُ النَّفْثَةِ فَأَنْزَلْنَاهُمْ سُرْدَابًا وَعَلَى أَلْبَتَدِي إِلَى الْأَعْنَاقِ، وَفَرَنَ السَّوَابِسِ بِالْأَقْدَامِ، وَأَلْبَسْنَاهُمْ سَرَابِيلَ الْفِطْرَانِ، وَمَقْلَعَاتِ السَّيْرَانِ، فِى عَذَابٍ قَدِ اسْتَدْحَرَهُ، وَبَابٌ قَدْ أَطْبَقَ عَلَى أَهْلِهِ، فِى نَارِهَا كَلْبٌ وَلَحَبٌ وَلَهَبٌ سَاطِعٌ، وَقَصِيصًا هَائِلًا لَا تَقْطَعُنَّ فُجَيْمَهَا، وَلَا بُغَادَى أَسْبَرَهَا، وَلَا تُفْصِمُ كَيْوَلَهَا لِأَمْدَةٍ لِلدَّارِ قُفْئِي، وَلَا أَخِلَّ لِقَوْمٍ قُفْئِي».

یعنی: خداوند قهار اهل معصیت را در بدترین جانی در حالی که بوسیله غل‌ها دستهایشان بگردنهایشان بسته و مویهای

تأدیب نفس

حضرت علی علیه السلام:

«الْفِكْرُ مِرْآةٌ صَافِيَةٌ وَالْإِعْتِبَارُ مُنْدِرٌ نَاصِحٌ وَكَفَى آدَبًا لِنَفْسِكَ تَجَنُّبُكَ مَا كَرِهَتْهُ لِعَبْرَتِكَ».

(نهج البلاغه فیض - صفحه ۱۲۴۶)

فکر و تدبیر، آینه پاکیزه‌ای است که حقیقت را به آدمی نشان می‌دهد، عبرت گرفتن از - امور - ترساننده‌ای است که به انسان پند و اندرز می‌گوید و برای ادب و تربیت همین بس است که پرهیزی از آنچه که میل نداری دگران مرتکب شوند.

پیشانی‌شان بقدمهایشان پیوسته گشته است و پیراهن هائی از قطران (که روغنی است سیاه و بسیار بدبو) و جامه‌هائی از آتش سوزان بر آنها پوشانده شده است قرار میدهد آنها در عذابى بسر میبرند که گرمای آن بسیار سوزاننده و درها بر روی آنها بسته شده است. در آتشى هستند بسیار سوزان و پرغوغا و پرخروش دارای زیانه‌ها و شعله‌های بلند و صدای ترسناک هر که در آن آتش اقامت یابد دیگر از آنجا بیرون برده نمیشود و از آن اسارت هرگز رهاى نیابد غل‌ها و بندهای آن هرگز شکسته نمیشود مدت آن پایان‌ناپذیر است و زیان آن هرگز بسر نخواهد آمد^{۱۳}.

- ۱- سوره سحر، آیه ۴۹-۵۰.
- ۲- سوره سحر، آیه ۴۳-۴۴.
- ۳- تفسیر المیزان، ج ۱۲ ص ۱۷۸.
- ۴- بنابراین کلمه جهنم دو معنا دارد که یک معنای آن سوختن دارد و شامل همه طبقات است و معنای دیگر آن اختصاص به پائین‌ترین طبقات دارد.
- ۵- تفسیر مجمع البیان، ج ۶ ص ۳۳۸.
- ۶- سوره نساء، آیه ۶۵.
- ۷- سوره کهف، آیه ۲۹.
- ۸- سوره فرقان، آیه ۱۱-۱۲.
- ۹- نهج البلاغه، خطبه ۱۸۲.
- ۱۰- سوره حج، آیه ۲۰.
- ۱۱- سوره ابراهیم، آیه ۲۸-۵۱.
- ۱۲- کفایة الموحدين، ج ۳ ص ۴۱۱.
- ۱۳- نهج البلاغه، خطبه ۱۰۸.